STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
L. A. GEELHOEDA
přednesené dne 28. září 2006 [1]

1. Projednávaná věc se opětovně týká obtíží spojených s následky skutečnosti, že dřívější bloková výjimka ve prospěch odvětví motorových vozidel pozbyla účinnosti a v platnost vstoupila nová výjimka. V projednávaném případě se jedná o to, zda vstup nové výjimky v platnost může odůvodňovat výpověď stávajících dohod o distribuci se zkrácenou výpovědní lhůtou. Vznesena je rovněž otázka neplatnosti.

I – Právní rámec

2. Devatenáctý bod odůvodnění nařízení (ES) č. 1475/95 [2] stanoví:

„Článek 5 odst. 2 body 2 a 3 a čl. 5 odst. 3 stanoví minimální podmínky pro výjimku týkající se doby trvání a vypovězení dohody o distribuci a servisu, protože z důvodu investic distributora za účelem zlepšení struktury distribuce a servisu smluvních výrobků je závislost distributora na dodavateli značně zvýšená v případě dohod uzavřených na krátkou dobu nebo dohod s krátkou výpovědní lhůtou. Nicméně, aby se nebránilo rozvoji pružných a účinných distribučních struktur, je třeba uznat mimořádné právo dodavatele ukončit dohodu v případě potřeby reorganizace celé sítě nebo její podstatné části. [...]“ *(neoficiální překlad)*

3. Článek 5 odst. 2 a 3 nařízení č. 1475/95 stanoví:

„2. Jestliže distributor převzal povinnosti uvedené v čl. 4 odst. 1 za účelem zlepšení struktury distribuce a servisu, výjimka se uplatní pouze tehdy, pokud:

[...]

1 — Původní jazyk: nizozemština.

2 — Nařízení Komise ze dne 28. června 1995 o použití čl. [81] odst. 3 Smlouvy na kategorie dohod o distribuci a servisu motorových vozidel (Úř. věst. L 145, s. 25).

2) doba trvání dohody je minimálně pět let, nebo pokud je pro obě strany dohody uzavřené na dobu neurčitou běžná výpovědní lhůta minimálně dva roky; tato lhůta se zkracuje přinejmenším na jeden rok:

[...]

3. Podmínky výjimky stanovené v odstavcích 1 a 2 nemají vliv na:

— právo dodavatele vypovědět dohodu s výpovědní lhůtou minimálně jeden rok v případě potřeby reorganizace celé sítě nebo její podstatné části,

[...]" *(neoficiální překlad)*

4. Ve vysvětlující brožuře Komise týkající se tohoto nařízení se odpověď na šestnáctou otázku písm. a) – týkající se možnosti ukončit dohodu předčasně – zabývá konkrétněji tímto problémem. V souhrnu je v této odpovědi vysvětleno, že výrobce automobilů má právo ukončit dohodu předčasně (s výpovědní lhůtou jeden rok), jestliže musí reorganizovat celou svoji síť nebo její podstatnou část; tato možnost předčasné výpovědi byla zavedena, aby výrobce mohl pružně přizpůsobit svůj systém distribuce; může vzniknout potřeba přistoupit k reorganizaci z různých důvodů, například z důvodu chování soutěžitelů nebo z důvodu vývoje hospodářských okolností, právě přezkum konkrétní organizace sítě výrobce umožňuje případ od případu rozhodnout, zda je zasažena „podstatná" část sítě, či nikoli; výraz „podstatná" implikuje aspekt zároveň hospodářský i zeměpisný, který může být omezen na síť v dotčeném členském státě nebo v jeho části.

5. Nařízení č. 1475/95, platné v souladu s článkem 13 do 30. září 2002, bylo ode dne 1. října 2002 nahrazeno nařízením (ES) č. 1400/2002 [3].

6. Dvanáctý bod odůvodnění tohoto nařízení stanoví:

„Bez ohledu na podíl dotyčných podniků na trhu, toto nařízení se nepoužije na vertikální dohody obsahující určité typy opatření vážně

3 — Nařízení Komise ze dne 31. července 2002 o použití čl. 81 odst. 3 Smlouvy na kategorie vertikálních dohod a jednání ve vzájemné shodě v odvětví motorových vozidel (Úř. věst. L 203, s. 30; Zvl. vyd. 08/02, s. 158).

poškozujících hospodářskou soutěž (tvrdá omezení), která obecně značně omezují hospodářskou soutěž i při malých podílech na trhu a která nejsou nezbytná pro dosažení výše uvedených pozitivních účinků. Je to případ zejména vertikálních dohod obsahujících omezení jako např. určení minimální nebo pevné prodejní ceny pro další prodej a, s některými výjimkami, omezení území, na kterém distributor nebo servisní pracovník mohou prodávat smluvní zboží nebo služby nebo vymezení zákazníků, kterým mohou být smluvní zboží nebo služby prodávány. Takovéto dohody by neměly mít výhodu výjimky."

7. Článek 4 uvedeného nařízení tento pojem upřesňuje: výjimka se nepoužije na vertikální dohody, které mají za předmět omezení taxativně stanovená v tomto článku (celkem třináct), nazvaná „tvrdá omezení".

8. Článek 10 tohoto nového nařízení obsahuje následující přechodné ustanovení:

„Zákaz stanovený ve čl. 81 odst. 1 se nepoužije v období ode dne 1. října 2002 do dne 30. září 2003 na dohody platné již ke dni 30. září 2002, které nesplňují podmínky pro výjimku stanovené v tomto nařízení, ale které splňují podmínky pro výjimku stanovené v nařízení (ES) č. 1475/95."

9. Ve vysvětlující brožuře týkající se tohoto nařízení Komise ve své odpovědi na dvacátou otázku uvádí:

„[...] Uplynutí doby platnosti nařízení č. 1475/95 dne 30. září 2002 a jeho nahrazení novým nařízením neznamená, že síť musí být *de facto* reorganizována. Nicméně výrobce automobilů může rozhodnout o reorganizaci podstatné části svojí sítě po vstupu v platnost nového nařízení. Za účelem dosažení souladu s nařízením č. 1475/95 a následně získání výhody z přechodného období musí být výpovědní lhůta dva roky, kromě případů, kdy je rozhodnuto o reorganizaci nebo když existuje povinnost zaplatit odškodnění."

Dále čtvrtý pododstavec odpovědi na šedesátou osmou otázku uvedené brožury uvádí:

„Potřeba reorganizace sítě je objektivní otázka a skutečnost, že dodavatel považuje tuto reorganizaci za nutnou, neřeší tuto otázku v případě sporu. V takovém případě

náleží rozhodnutí této otázky s ohledem na okolnosti vnitrostátnímu soudu nebo rozhodci."

II – Skutkový stav, předběžné otázky a řízení před Soudním dvorem

A – *Skutečnosti vedoucí k zahájení původního řízení*

10. V roce 1996 A. Brünsteiner GmbH (dále jen „Brünsteiner") a Autohaus Hilgert GmbH (dále jen „Hilgert") uzavřely každá dohodu o distribuci s Bayerische Motorenwerke AG (dále jen „BMW").

11. Podle čl. 11 odst. 3 uvedené dohody je BMW oprávněna vypovědět tuto dohodu oznámením s výpovědní lhůtou 24 měsíců. Článek 11 odst. 6 téže dohody upravuje výpověď z důvodu reorganizace distribuční sítě. Toto ustanovení uvádí:

„V případě potřeby reorganizace celé distribuční sítě BMW nebo její podstatné části je BMW oprávněna vypovědět dohodu s výpovědní lhůtou 12 měsíců.

Toto ustanovení se použije rovněž v případě podstatných změn obecného právního rámce, na jehož základě byla tato dohoda uzavřena."

12. V září 2002 BMW vypověděla s účinností ke dni 30. září 2003 všechny dohody o distribuci ve své evropské síti. Důvodem uvedeným ve výpovědi byl vstup nařízení č. 1400/2002 v platnost ke dni 1. října 2002 a právní a strukturální změny, které byly z tohoto důvodu zavedeny v odvětví automobilového průmyslu a které ukládaly BMW reorganizovat její distribuční síť.

13. BMW následně s většinou svých stávajících autorizovaných prodejců uzavřela nové dohody, které nabyly účinnosti dne 1. října 2003 a byly v souladu s požadavky nařízení č. 1400/2002.

14. Dohody nebyly obnoveny mimo jiné se společnostmi Brünsteiner a Hilgert. Tito dva autorizovaní prodejci tudíž napadli platnost výpovědní lhůty u vnitrostátního soudu, když tvrdili, že bylo třeba dodržet výpovědní lhůtu

dvou let. V důsledku toho se domáhali vydání deklaratorního rozhodnutí potvrzujícího trvání vztahu autorizovaného prodejce po dni 30. září 2003, nejpozději do dne 30. září 2004.

15. Odvolací soud, Oberlandesgericht München, žalobu zamítl. Tento soud založil své rozhodnutí na skutečnosti, že na základě změn vyplývajících z přijetí nařízení č. 1400/2002 byla reorganizace distribuční sítě BMW nezbytná. Řada omezení hospodářské soutěže, která do té doby byla předmětem výjimky v nařízení č. 1475/95, totiž musela být považována za tvrdá omezení ve smyslu článku 4 nového nařízení, takže i bez výpovědi dohod o distribuci ke dni 30. září 2003 by se veškerá ujednání omezující hospodářskou soutěž obsažená v dohodách stala ke dni 1. října 2003 neplatnými. Podle tohoto soudu nemohlo být po BMW požadováno – byť pouze do 30. září 2004, data uplynutí běžné výpovědní lhůty – aby přijala buď právní situaci upravenou rámcovou dohodou, tedy dohodou zbavenou ujednání omezujících hospodářskou soutěž, nebo situaci neupravenou dohodou, protože stávající dohoda musela být považována za neplatnou od samého počátku.

16. Brünsteiner a Hilgert podaly k Bundesgerichtshof opravný prostředek „Revision". Ponechaly v něm svůj návrh na vydání deklaratorního rozhodnutí.

17. Bundesgerichtshof (Kartellsenat) považoval za nutné položit Soudnímu dvoru dvě předběžné otázky. Mimoto uvedl, že i přes restriktivní teorii na základě vysvětlujících brožur Komise, podle kterých nemůže být potřeba reorganizace odůvodněna pouhým vstupem nařízení č. 1400/2002 v platnost, ale pouze hospodářskými okolnostmi, lze mít nicméně za to, že vstup nové blokové výjimky v platnost má dopad na vnitřní organizaci systémů distribuce v odvětví motorových vozidel tak, že k reorganizaci uvedených systémů mohou vést nejen hospodářské okolnosti, ale i právní okolnosti.

18. V tomto ohledu je uvedeno, že nařízení č. 1400/2002 vyvolalo potřebu zavedení určitých změn v distribučních sítích – potřeba, která byla do té doby v tomto odvětví neznámá – vzhledem k tomu, že kombinace výhradní a selektivní distribuce, která byla v tomto odvětví velmi rozšířená, již není předmětem výjimky. Výrobci si musí zvolit jeden z těchto systémů. Mimoto, aby prodej a servis, které byly do té doby povinně navzájem spojeny, mohly být nadále předmětem blokové výjimky, musejí být odděleny a výlučnost značky rovněž zanikne.

19. Pokud by nebylo možné před uplynutím přechodného období přizpůsobit existující dohody nebo je ukončit a uzavřít dohody nové, tato ujednání omezující hospodářskou

soutěž by se stala neplatnými. To by mohlo vést k existenci dvojí právní situace v rámci téže distribuční sítě, situace, v níž by distributoři, kteří nesouhlasili s přizpůsobením svých dohod novému nařízení, měli větší volnost. Předkládající soud sdílí stanovisko odvolacího soudu, že se nejedná o žádoucí situaci.

20. Kromě toho předkládající soud čelí problému, že první předběžná otázka není ve skutečnosti relevantní, pokud, bez ohledu na otázku platnosti výpovědi a okamžik její účinnosti, již není po uplynutí přechodného období v každém případě dohoda o distribuci platná. V důsledku toho vyvstává následující otázka:

— musí být článek 4 nového nařízení ve svých účincích chápán jako závazný tím způsobem, že dohody, které nebyly vypovězeny včas nebo které nebyly upraveny, se již pojmově stávají neplatnými po uplynutí přechodného období, které uplyne dne 1. října 2003;

— nebo je možné, aby dohody, které nebyly vypovězeny včas, zůstaly platné po vstupu nového nařízení v platnost až do uplynutí výpovědní lhůty dvou let.

B – *Předběžné otázky*

21. Bundesgerichtshof položil Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Musí být čl. 5 odst. 3 první pododstavec první odrážka nařízení (ES) č. 1475/95 o použití čl. [81] odst. 3 Smlouvy na kategorie dohod o distribuci a servisu motorových vozidel vykládán v tom smyslu, že potřeba reorganizovat distribuční síť nebo její podstatnou část a právo dodavatele vypovědět s roční výpovědní lhůtou z tohoto důvodu dohody uzavřené s jeho autorizovanými prodejci mohou též vyplynout z toho, že vstup nařízení Komise (ES) č. 1400/2002 ze dne 31. července 2002 o použití čl. 81 odst. 3 Smlouvy na kategorie vertikálních dohod a jednání ve vzájemné shodě v odvětví motorových vozidel v platnost vyvolal potřebu zásadní změny distribučního systému do té doby uplatňovaného dodavatelem a jeho autorizovanými prodejci, který je založen na nařízení (ES) č. 1475/95 a je posledně uvedeným povolen?

2) V případě záporné odpovědi na první otázku:

Musí být článek 4 nařízení (ES) č. 1400/2002 vykládán v tom smyslu, že omezení hospodářské soutěže obsažená v dohodě o autorizovaném prodeji, která podle tohoto nařízení představují tvrdá omezení (‚černé doložky'), výjimečně nezpůsobila ke dni uplynutí přechodného období jednoho roku stanoveného v článku 10 téhož nařízení (30. září 2003) neplatnost výjimky ze zákazu stanoveného v čl. 81 odst. 1 ES pro všechna smluvní ustanovení omezující hospodářskou soutěž, pokud byla tato dohoda uzavřena v období platnosti nařízení (ES) č. 1475/95 v souladu s požadavky tohoto nařízení a na jeho základě podléhá výjimce?

Je tomu tak v každém případě, pokud neplatnost všech smluvních ustanovení omezujících hospodářskou soutěž podle práva Společenství má ve vnitrostátním právu za následek neplatnost dohody o distribuci v plném rozsahu?"

C – *Řízení před Soudním dvorem*

22. Jak Brünsteiner, Hilgert a BMW, tak Komise Evropských společenství předložily písemné vyjádření. Při jednání konaném dne 7. září 2006 mohly tyto účastnice řízení vysvětlit svá stanoviska.

III – Posouzení

První předběžná otázka

23. První předběžná otázka vyžaduje z mé strany pouze stručné poznámky. Tato otázka je obdobná jedenácté otázce položené ve věci Vulcan Silkeborg, ve které jsem přednesl stanovisko dne 27. dubna 2006 a ve které Soudní dvůr rozhodl v nedávné době [4].

24. Za účelem odpovědi na tuto první otázku tedy odkazuji na body 53 až 66 tohoto rozsudku.

25. V souhrnu je v nich uvedeno, že:

— nová bloková výjimka zavedla podstatné změny ve vztahu k systému zavedenému

4 — Rozsudek ze dne 7. září 2006 (C-125/05, Sb. rozh. s. I-7637).

předchozím nařízením, a zejména stanovila přísnější pravidla;

— dodavatelé nejsou nijak povinni, ale mají možnost zahrnout do dohod o distribuci ujednání omezující hospodářskou soutěž;

— vstup nové blokové výjimky v platnost nevyvolal sám o sobě potřebu reorganizace distribuční sítě dodavatele;

— nicméně vzhledem k podstatným změnám zavedeným novým systémem výjimek mohli být někteří dodavatelé přivedeni k úpravě svých dohod o distribuci za účelem zajištění toho, aby nadále spadaly pod blokovou výjimku stanovenou tímto nařízením. Zejména to může být případ ustanovení, na které se podle nařízení č. 1475/95 vztahovala výjimka, ale která jsou nyní považována za „tvrdá" omezení ve smyslu čl. 4 odst. 1 nařízení č. 1400/2002;

— právě z důvodu těchto podstatných změn stanoví článek 10 nařízení č. 1400/2002 přechodné období;

— dodavatel tak může upravit dohody, ale v některých situacích se bude jednat spíše o celkové změny spočívající ve skutečné reorganizaci ve smyslu čl. 5 odst. 3 nařízení č. 1475/95. Taková reorganizace tedy mohla být nezbytná, zejména pokud s cílem mít nadále výhodu blokové výjimky by se dodavatel, který kombinoval výhradní distribuci a selektivní distribuci, rozhodl zachovat pouze systém výhradní nebo selektivní distribuce.

26. Soudní dvůr uzavírá své uvažování tímto výrokem:

„[...] vstup nařízení (ES) č. 1400/2002 [...] v platnost sám o sobě nevyvolal potřebu reorganizace distribuční sítě dodavatele ve smyslu čl. 5 odst. 3 prvního pododstavce první odrážky nařízení č. 1475/95. Nicméně tento vstup v platnost mohl, v závislosti na konkrétní organizaci distribuční sítě jednotlivých dodavatelů, vyvolat potřebu změn takového významu, že byly opravdovou reorganizací uvedené sítě ve smyslu uvedeného ustanovení. Vnitrostátním soudům a rozhodčím orgánům náleží posoudit, v závislosti na souhrnu konkrétních okolností sporu, který jim byl předložen, zda jde o takový případ."

27. Zdá se mi, že z výroku Soudního dvora vyplývá, že vnitrostátní soud může přezkoumat, zda hospodářské důsledky vstupu nového nařízení v platnost mohou být takové povahy, aby potřeba reorganizace distribuční sítě mohla být přičítána tomuto vstupu v platnost. Mimoto kritérium obsažené v čl. 5 odst. 3 nařízení č. 1475/95 týkající se vypovězení dohody se zkrácenou výpovědní lhůtou, zůstává plně platné. To znamená, že potřeba reorganizace celé sítě nebo její podstatné části musí být přijatelná. Je možné si rovněž klást otázku, zda reorganizace vedoucí k obnově dohod o distribuci s přibližně 90% stávajících autorizovaných prodejců může být opravdu posouzena jako reorganizace celé distribuční sítě nebo její podstatné části. Je věcí vnitrostátního soudu přezkoumat, zda jsou splněny faktické podmínky použití výše uvedeného ustanovení.

Druhá předběžná otázka

28. Podstatou druhé otázky je určení účinků stávající dohody, která nebyla upravena nebo která nebyla ukončena včas, pokud tato dohoda obsahuje tvrdá omezení hospodářské soutěže, tak jak jsou uvedena v článku 4 nařízení č. 1400/2002, tím spíše, že tato situace pravděpodobně způsobuje na základě vnitrostátního práva neplatnost celé dohody o distribuci.

29. Všechny účastnice řízení souhlasí s tím, že dohoda, která obsahuje „omezení dle článku 4", již nemůže být po uplynutí přechodného období předmětem blokové výjimky. Brünsteiner a Hilgert jsou toho názoru, že neplatnost těchto omezení dle článku 4 nezpůsobuje automaticky neplatnost celé dohody. Dohoda o distribuci může zůstat platná bez ujednání omezujících hospodářskou soutěž. Podle těchto účastnic řízení lze dohodu uzavřenou podle vnitrostátního práva posoudit za zcela neplatnou na základě konformního výkladu s právem Společenství pouze tehdy, pokud by se dodavatel pokusil přizpůsobit uvedenou dohodu nové právní situaci, což by druhá strana bez platného důvodu odmítla.

30. Sdílím stanovisko, podle kterého dohoda, na kterou se vztahovala dřívější bloková výjimka podle nařízení č. 1475/95, ale ve které jsou po uplynutí přechodného období stanoveného v článku 10 nařízení č. 1400/2002 nadále ustanovení považovaná za tvrdá omezení ve smyslu článku 4 nového nařízení, nemůže mít výhodu uvedené výjimky jako celek.

31. V tomto ohledu je znění článku 4 jednoznačné. Na rozdíl například od článku 5 nařízení č. 1400/2002, který stanoví, že výjimka „se nepoužije na žádný z následujících závazků obsažených ve vertikálních dohodách", článek 4 stanoví, že „[v]výjimka se nepoužije na vertikální dohody, které [...]".

32. Znění článku 10 nařízení č. 1400/2002 je rovněž jednoznačné. Délka přechodného období je jeden rok. Do uplynutí tohoto období, tedy do 30. září 2003, se na stávající dohody, které splňují podmínky pro výjimku nařízení č. 1475/95, včetně omezení v nich obsažených, která jsou v současné době považována za tvrdá omezení, může vztahovat výjimka ze zákazu podle čl. 81 odst. 1 ES. Poté již tomu tak být nemůže.

33. Do uplynutí tohoto období mají hospodářské subjekty možnost upravit své dohody nebo provést reorganizaci, aby se na ně mohla vztahovat nová výjimka.

34. Jak ukázala odpověď na první otázku, je věcí vnitrostátního soudu rozhodnout o otázce, zda se jedná o reorganizaci celé distribuční sítě nebo její podstatné části, a v důsledku toho o použití výpovědní lhůty jednoho roku. Ukáže-li se, že podmínky pro použití zkrácené lhůty uvedené v nařízení č. 1475/95 nejsou splněny, a že je tedy třeba použít výpovědní lhůtu dvou let, je věcí vnitrostátního soudu rozhodnout o účincích této situace na nadále platnou dohodu o distribuci.

35. V žádném případě nemohou být ustanovení nařízení č. 1400/2002 vykládána v tom smyslu, že kromě výpovědní lhůty jednoho roku je možné mít výjimečně výhodu z výjimky po další rok.

36. Dohoda dotčená v projednávaném případě tedy nebude moci mít výhodu z blokové výjimky a ujednání omezující hospodářskou soutěž, které obsahuje, budou muset být přezkoumána s přihlédnutím k článku 81 ES.

37. Pro úplnost podotýkám, že platí nařízení (ES) č. 1/2003 [5]. To znamená, že v případě, kdy dohoda nemůže mít výhodu z blokové výjimky, soud je příslušný k posouzení, zda jsou v konkrétním případě splněny podmínky čl. 81 odst. 3 ES. Bloková výjimka nepochybně poskytuje hospodářským subjektům „přístav klidu", ale neznamená to, že v případě nedodržení podmínek pro skupinovou výjimku nebude dohoda moci nikdy splnit podmínky čl. 81 odst. 3 ES. Nebude bez pochyb zřejmé, že vnitrostátní soud vzhledem k důvodu, na němž stojí výslovné vyloučení dohod obsahujících některá ujednání o blokové výjimce, dojde k jinému závěru, i když se jedná pouze o jeden rok. To znamená, že tato ujednání jsou neplatná na základě čl. 81 odst. 2 ES. Je možné, že toto posouzení na základě čl. 81 odst. 3 ES bude odlišné, pokud jde o ujednání omezující hospodářskou soutěž, která nejsou výslovně

5 — Nařízení Rady ze dne 16. prosince 2002 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v článcích 81 a 82 Smlouvy (Úř. věst. 2003, L 1, s. 1; Zvl. vyd. 08/02, s. 205).

z blokové výjimky vyloučena. Žádná z účastnic řízení dotčených v projednávaném případě ostatně vnitrostátní soud nežádala o posouzení této skutečnosti. BMW tak neučinila, neboť využila příležitosti nové blokové výjimky k zavedení reorganizace její sítě. Obě žalobkyně tak rovněž neučinily, protože požadují pokračování smluvního vztahu, případně bez žádného ujednání omezujícího hospodářskou soutěž. Nezdá se, že by zde existovaly rozdíly v názorech na zohlednění individuální výjimky.

38. Je rovněž možné, že Brünsteiner a Hilgert jsou poškozeny v takové situaci, jako je situace ve sporu v původním řízení, pokud došlo k výpovědi se zkrácenou výpovědní lhůtou neprávem.

39. BMW byla totiž jistě oprávněna (re)organizovat svou distribuční síť a určit, jak a s kým hodlá uzavřít dohody o distribuci, ale k předchozí výpovědi stávajících dohod musí dojít podle ustanovení čl. 5 odst. 2 a 3 nařízení č. 1475/95 [6].

40. Pokud je třeba připustit, v případě, že dohody byly vypovězeny pozdě (protože se nejedná o reorganizaci), že ustanovení uvedených dohod, která jsou v rozporu s článkem 4 nařízení č. 1400/2002 jsou neplatná, a že jsou v důsledku toho dohody také neplatné od samého počátku z tohoto důvodu podle vnitrostátního práva, nabízejí se v zásadě dvě řešení za účelem zmírnění obtíží poškozených distributorů. Buď se BMW rozhodne uzavřít novou dohodu splňující požadavky nového nařízení, nebo bude distributorům v projednávaném případě Brünsteiner a Hilgert, poskytnuto odškodnění za výpověď, jejíž výpovědní lhůta byla příliš krátká. Je rovněž věcí vnitrostátního soudu posoudit tuto otázku podle vnitrostátního práva.

41. V tomto ohledu rovněž podotýkám, že nelze přijmout stanovisko zastávané BMW v jejím písemném vyjádření a při jednání, podle kterého neměla Komise pravomoc ke vložení ustanovení o výpovědních lhůtách, které je třeba dodržovat, do svých blokových výjimek, jelikož toto stanovisko zpochybňuje platnost ustanovení nařízení upravujících výjimky. Jelikož předkládající soud žádá pouze o výklad těchto ustanovení, účastnice řízení nejsou oprávněny napadat platnost dotčených ustanovení v rámci řízení o předběžné otázce [7].

6 — Pokud se BMW rozhodne provést reorganizaci později, samozřejmě s přihlédnutím k čl. 3 odst. 5 nařízení č. 1400/2002.

7 — Viz rozsudek ze dne 9. prosince 1965, Singer (44/65, Recueil, s. 1191). Viz například rozsudky ze dne 6. července 2000, ATB a další (C-402/98, Recueil, s. I-5501) a ze dne 12. února 2004, Slob (C-236/02, Recueil, s. I-1861).

IV – Závěry

42. S ohledem na předcházející úvahy vyzývám v úctě Soudní dvůr, aby na otázky Bundesgerichtshof odpověděl následovně:

„1) Vstup v platnost nařízení Komise (ES) č. 1400/2002 ze dne 31. července 2002 o použití čl. 81 odst. 3 Smlouvy na kategorie vertikálních dohod a jednání ve vzájemné shodě v odvětví motorových vozidel sám o sobě nevyvolává potřebu reorganizace distribuční sítě dodavatele ve smyslu čl. 5 odst. 3 prvního pododstavce první odrážky nařízení Komise (ES) č. 1475/95 ze dne 28. června 1995 o použití čl. [81] odst. 3 Smlouvy na kategorie dohod o distribuci a servisu motorových vozidel. Nicméně tento vstup v platnost mohl v závislosti na konkrétní organizaci distribuční sítě jednotlivých dodavatelů vyvolat potřebu změn takového významu, že byly opravdovou reorganizací uvedené sítě ve smyslu uvedeného ustanovení. Vnitrostátním soudům náleží posoudit v závislosti na konkrétních okolnostech sporu, který jim byl předložen, zda jde o takový případ.

2) Ustanovení obsažená v dohodách, které nebyly vypovězeny včas, která jsou v rozporu s nařízením č. 1400/2002, jsou v každém případě neplatná po uplynutí přechodného období a jsou neplatná od samého počátku. Otázka, zda tato neplatnost způsobuje neplatnost celé dohody o distribuci je otázkou vnitrostátního práva. V žádném případě nelze připustit, že by platnost pozdě vypovězené dohody podle čl. 5 odst. 3 nařízení č. 1475/95 byla prodloužena po uplynutí tohoto přechodného období."